

Saksframlegg

Søknad om deltakelse i forsøk med stemmerett for ungdom som fyller 16 eller 17 år i valgåret ved kommunestyrevalget i 2015

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
60/14	Formannskapet	14.05.2014
	Søgne barne- og ungdomsråd	

Rådmannens forslag til vedtak:

Søgne kommune søker om å delta i forsøk med stemmerett for ungdom som fyller 16 eller 17 år i valgåret ved kommunestyrevalget i 2015, under forutsetning at Søgne barne- og ungdomsråd er positive til en deltakelse i prosjektet.

Bakgrunn for saken:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet inviterte i brev av 23.03.14 kommunene til å søke om å delta i forsøk med nedsatt stemmerettsalder til 16 år. Dette brevet ble forelagt formannskapet som referatsak, 24. april. Formannskapet kan sin tilslutning til administrasjon å arbeide videre med å utforme søknad om deltakelse i forsøket.

Saksutredning:

Ved kommunestyrevalget i 2011 ble det gjennomført forsøk med nedsatt stemmerettsalder. I alt 143 kommuner ønsket å være med, mens 20 kommuner samt Longyearbyen lokalstyre ble valgt ut.

De utvalgte kommunene var: Marker (Østfold), Lørenskog (Akershus), Hamar (Hedemark), Vågå (Oppland), Sigdal (Buskerud), Re (Vestfold), Porsgrunn (Telemark), Grimstad (Aust Agder), Mandal (Vest-Agder), Gjesdal (Rogaland), Stavanger (Rogaland), Austevoll (Hordaland), Luster (Sogn og Fjordane), Ålesund (Møre og Romsdal), Osen (Sør-Trøndelag), Namdalseid (Nord-Trøndelag), Tysfjord (Nordland), Kåfjord (Troms), Hammerfest (Finnmark) og Kautokeino (Finnmark).

Ved kommunestyrevalget i 2015 ønsker departementet å videreføre forsøket med cirka 20 forsøkskommuner. Fristen for å søke om deltakelse i forsøket er 1. juni 2014.

Forsøket fra 2011 har blitt evaluert av Institutt for samfunnsforskning (ISF) i samarbeid med UNI Rokkansenteret. Rapporten viser et gjennomgående stort engasjement blant 16- og 17-

åringene som kunne delta i valget. Den viser markant høyere valgdeltakelse i denne ungdomsgruppen sammenliknet med 18- og 19-åringene, som også var førstegangselgere. Evalueringen viser også at mange unge kandidater i forsøkskommunene ble valgt inn i kommunestyret. Både i Stavanger og Ålesund ble andelen kommunestyrerepresentanter i alderen mellom 18 og 25 år på over 20 prosent.

Stort sett stemte de unge på de samme partiene som eldre velgere. Det var derfor ingen partier som tapte eller vant mye på at 16- og 17-åringene fikk stemme.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil i utvelgelsen av kommuner legge vekt på følgende kriterier:

Kriteriene ved utvelgning av kommuner

Det velges ut ca. 20 kommuner til å delta i forsøket.

Ved utvelgelse av kommuner som skal delta vil det bli lagt vekt på følgende:

- Det tas sikte på at ca. halvparten av de kommunene som skal delta, vil velges fra de kommunene som deltok ved forsøket i 2011.
- Det tas sikte på at både store, mellomstore og små kommuner skal delta.
- Det legges vekt på geografisk spredning slik at alle landsdeler er representert.
- Variasjon i den politiske sammensetningen av kommunestyret, dvs at man bør ha en spredning av kommuner etter politisk farge. Her vil man ta utgangspunkt i ordførerens parti.
- Variasjon i alderssammensetningen i kommunen, målt i andelen befolkningen i kommunen som er under 30 år.

I vurderingen av hvilke kommuner som skal velges ut, vil departementet også se på begrunnelse og motiv for å delta.

Det vises for øvrig til vedlagte søknad.

Enhetsleders merknader:

Ingen merknader.

Rådmannens merknader:

Ingen merknader.

Vedlegg

- 1 Invitasjon til å delta i forsøk med stemmerett for ungdom som fyller 16 eller 17 år i valgåret ved kommunestyrevalget i 2015
- 2 Utkast - Søknad om deltakelse i forsøk med stemmerett for ungdom som fyller 16 eller 17 år i valgåret ved kommunestyrevalget i 2015

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Kommunene

Deres ref

Vår ref

Dato

14/3153 1

24.03.2014

Invitasjon til å delta i forsøk med stemmerett for ungdom som fyller 16 eller 17 år i valgåret ved kommunestyrevalget i 2015

Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil med dette invitere kommunene til å søke om å delta i forsøk med nedsatt stemmerettsalder til 16 år. Også de kommunene som deltok ved tilsvarende forsøk i 2011 bes om å søke, dersom de ønsker å delta i nytt forsøk.

Bakgrunn

Ved kommunestyrevalget i 2011 ble det gjennomført forsøk med nedsatt stemmerettsalder til 16 år. Etter invitasjon til alle kommunene hvor 143 sendte inn søknad, ble 20 kommuner samt Longyearbyen lokalstyre valgt ut til å delta. Til sammen ca. 9400 16- og 17-åringer fikk anledning til å stemme.

Forsøket ble evaluert av Institutt for samfunnsforskning sammen med Rokkansenteret ved Universitetet i Bergen. Resultater fra evalueringen foreligger i egen rapport ”Stemmerett for 16-åringer” redigert av Johannes Bergh.

Forsøket gav mange interessante erfaringer. Samtidig ønsker departementet å ha et bredere erfaringsgrunnlag.

Hjemmelsgrunnlaget

Forsøket hjemles i valgloven § 15-1 som åpner for forsøk med å holde valg på andre måter enn det som går frem av loven ellers.

Omfanget av forsøket

Forsøket gjelder kommunestyrevalget 2015, ikke fylkestingsvalget. Forsøket skal prøve ut stemmerett til ungdom som fyller 16 eller 17 år i valgåret, og som ellers oppfyller de andre kravene til stemmerett ved kommunevalget, jf. valgloven § 2-2.

I forsøket åpnes det ikke for endringer i valgbarhetsalderen, som fortsatt vil være 18 år.

Kriteriene ved utvelgning av kommuner

Det velges ut ca. 20 kommuner til å delta i forsøket.

Ved utvelgelse av kommuner som skal delta vil det bli lagt vekt på følgende:

- Det tas sikte på at ca. halvparten av de kommunene som skal delta, vil velges fra de kommunene som deltok ved forsøket i 2011.
- Det tas sikte på at både store, mellomstore og små kommuner skal delta.
- Det legges vekt på geografisk spredning slik at alle landsdeler er representert.
- Variasjon i den politiske sammensetningen av kommunestyret, dvs at man bør ha en spredning av kommuner etter politisk farge. Her vil man ta utgangspunkt i ordførerens parti.
- Variasjon i alderssammensetningen i kommunen, målt i andelen befolkningen i kommunen som er under 30 år.

Det er viktig at kommunen i sin søknad opplyser om forhold knyttet til disse kriteriene. Det vil være til hjelp når departementet skal ta stilling til hvilke kommuner som skal delta.

I vurderingen av hvilke kommuner som skal velges ut, vil vi også se på begrunnelse og motiv for å delta. Derfor bør søknaden også inneholde en redegjørelse for hvorfor kommunen søker.

Evaluering

Forsøket vil bli evaluert. Det er derfor en forutsetning for å få delta at kommunen stiller seg velvillig til å gi opplysninger som er relevante for forsøket til den institusjonen som får i oppdrag å evaluere forsøket.

Frist for å søke

Fristen for å søke settes til 1. juni 2014.

Jeg ønsker dere lykke til med søknaden.

Med hilsen

Jan Tore Sanner

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Saksnr

Snr: 2014/1423- 4

Arkivnr

Lnr: 15224/2014 Ark: 014 /CAMAAR

Utkast - Søknad om deltakelse i forsøk med stemmerett for ungdom som fyller 16 eller 17 år i valgåret ved kommunestyrevalget i 2015

Vi viser til kommunal- og moderniseringsdepartementet sitt brev av 23.03.14 hvor kommunene blir invitert til å søke om å delta i forsøk med nedsatt stemmerettsalder til 16 år. Søgne kommune søker herved å være forsøkskommune ved kommunestyrevalget 2015.

Fakta om Søgne

Søgne er en kystkommune i Vest-Agder fylke og pr 1. januar 2014 bodde det 11 004 personer i kommunen. Søgne har en ung befolkning, og 40 % av innbyggere er under 30 år. Pr 1. januar 2014 var det ca. 350 personer bosatt i kommunen i målgruppen for forsøket. I inneværende valgperiode er Åse Severinsen, som representerer Høyre, ordfører i kommunen.

Begrunnelse for søknaden

Stemmerett for 16- og 17 åringer kan stimulere ungdom til politisk deltakelse og gir ungdommen mulighetene til å påvirke samfunnsutviklingen og egne liv. Ved at ungdom gis stemmerett kan ungdommens situasjon og ungdomspolitiske spørsmål få en mer sentral plass i lokalpolitikken.

I 2013 vedtok Søgne kommunestyre å etablere et barne- og ungdomsråd. Rådet erstattet ungdommens kommunestyre. Søgne barne- og ungdomsråd (SBUR) består av tre elever fra elevrådene ved ungdomskolene, tre elever fra grunnskolenes mellomtrinn, tre elever fra videregående og en ungdom fra ungdommens kulturhus OpenMind. Den til enhver tid sittende ordfører er politisk representant i rådet. Lederen av SBUR har talerett i kommunestyret, tjenesteutvalget og plan- og miljøutvalget.

Hovedmålet til SBUR er å gi barn og unge i Søgne kommune en mulighet for å påvirke sin egen hverdag, og samtidig gi dem opplæring i hvordan de kan være med å delta i demokratiet både nå som ung og seinere i livet.

For å sikre høy valgdeltakelse og engasjement i forsøksordningen er det avgjørende å involvere ungdommen. Evalueringen fra forsøket i 2011 viser at kommuner hvor ungdommen ble involvert opplevde større suksess enn i kommuner hvor ungdommen i mindre grad ble involvert. En annen suksessfaktor fra forsøket i 2011 var de unges forståelse av hvordan politiske prosesser foregår.

Dersom Søgne kommune skulle bli valgt som forsøkskommune vil vi sette sammen en prosjektgruppe som sikrer at disse forholdene blir godt ivaretatt. Leder for prosjektet vil være rådgiver i politisk sekretariat, som har god kunnskap om de administrative og politiske prosessene i kommunen. Dette vil være viktig for å sikre at prosjektet blir godt forankret både administrativt og politisk. I tillegg vil prosjektgruppen bestå av koordinator for SBUR og medlemmer fra SBUR. 16-åringene er ekspertene på å være 16 år, og vet hva som skal til for å skape engasjement blant ungdom.

Søgne kommune har mange flotte og engasjerte ungdom og vi håper på et positiv svar på vår søknad.

Rådgiver i politisk sekretariat, Camilla Erland Aarnes, camilla.erland.aarnes@sogne.kommune.no, tlf 954 10 088 kan kontaktes for eventuelle spørsmål.

Med hilsen

Åse Severinsen
Ordfører